

Zarandul

Organ independent — cultural, economic și de informații — din Valea Crișului Alb

APARE SUB CONDUCEREA COMITETULUI:

C. SPOREA, dir. școlii Normale Deva,
I. INDREI, protopopul Zărandului,
V. PETRESCU-LIVADEA, inginer de Mine Brad,
I. SÂNTIMBREANU, învățător, fost rev. școlar.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Brad, Str. Gării No. 25.

ABONAMENTE: 70 lei anual, 6 luni 35 lei.
Instituțiuni și bănci 150 lei.
APARE LA 1 ȘI 15 ALE FIECĂREI LUNI

REDACTOR RESPONSABIL:

G. E. CAMBER

România repurtează o nouă victorie în politica externă

Zilele trecute s'a semnat la Geneva „Pactul Micei Înțelegeri”. Încă un moment de mare înălțare politică înregistrează țara noastră, prin încheierea acestui pact.

Mica înțelegere, fruct al străduirilor, mai a'es, al Marelui dispărut Take Ionescu, capătă zilnic o ființă mai consistentă, devenind în Europa Centrală o solidă garanție a ordinei și a păcii.

Marele român Take Ionescu, și-a dat seama că în locul absurdului stat — Austro-Ungar — de odinioară, trebuia în interesul păcii, să se creeze un organism viguros, cu scop de a contrabalansa acțiunea statelor invinse din Europa Centrală și cari ar lucra la subminarea

păcii, evitându-se astfel o nouă catastrofă mondială.

Și într'adevăr, dacă n'ar fi fost autoritatea morală a celor trei state ce

Incidentul „leilor dela Tuguir și afacerea contrabandei de arme dela Hirtemberg, a creat noi orizonturi de acțiune celor trei state, fiind poate și cauzele ce au contribuit, în cea mai mare măsură, la strângerea relațiilor dintre România, Cehoslovacia și Jugoslavia și dând naștere astfel — pactului de care am amintit mai sus.

Prin noua reorganizare, Mica Antantă, — având aceleași scopuri, atât din punct de vedere diplomatic, cât și economic și financiar, devine dintr'odată o putere mare a Europei Centrale, o putere peste cuvântul căreia *puterile mari*, nu vor trece prea ușor.

Prestigiul de care se bucură Mica Antantă, în Concertul politicii internaționale, începe să-și dea roadele. Astfel, marele diplomat român Nicolae Titulescu, care este dirigitorul principal al Micei Înțelegeri, a cerut în numele

Liceul „Avram Iancu” din Brad.

formează Mica Antantă, pacea Europei era amenințată de revizionismul maghiar.

foarte interesante, culese parte din tradiție, parte din alte documente mai vechi.

E interesant — printre altele — istoricul edificării bisericii de piatră între anii 1684—1690, care biserică e o podoabă a celei parohii și astăzi și la altarul căreia au slujit mai mulți protopopi venerabili ai Zărandului.

Se povestește din bătrâni — spune Cronica parohială — că Trestia a fost o comună foarte vestită pentru bășagul cel cu aur mult, ce se afla în muntele Malus și era reședința „Nemeșului”, ce domnea peste iobagii din comună, precum și reședința protopopului ortodox al varmegiei (județului) Zărandului și fiind comuna foarte populată cu băieții veniți la lucru din toate părțile, se făcea și târg de săptămână.

Deși comuna Trestia era populată și reședința protopopului Zărandului, totuși nu avea biserică de zid, ci numai de „lodbe” de stejar, mică și clădită cam la mijlocul satului.

„Nemeșul” încă avea o biserică catolică

tot din lemn, în grădina curții sale; la care slujea un preot catolic pentru el și curtenii săi de lege catolică.

Împăratul Leopold I avansase pe acest „nemeș” cu numele Gyulai la rangul de „Grof” dându-i dreptul să poarte uniforma de general și steagul său Leopoldin, cât va trăi, pentru vitejia s'a în războiul contra Turcilor.

Reîntors din acest război, Groful Gyulai a deschis o baie (mină) nouă sub numele Malus în Trestia și ca baia să fie cu noroc, a poțtit pe Protopopul locului s'o sfințească și s'o boteze pe numele împăratului. „Leopoldi”. Iar după actul sfințirii, Grof Gyulai a poruncit să fie culcat un copil de iobag jos și să i se aplice 3 lovituri de nuia peste șezut, pentru care suferință Groful a cinstit copilul cu 3 galbeni zicându-i: „Să ții minte copile, că baia aceasta a pus-o Groful Gyulai, stăpânul acestei comune și a botezat-o „Leopoldi”, pe numele împăratului. Apoi s'a adresat protopopului și poporului prezent și a zis: „Rugați-vă toți cu Dl Protopop lui

Din trecutul protopopiatului Zărand.

Sediul protopopiatului Zărand abia cu anul 1868 s'a stabilit definitiv în Brad. Între anii 1840 și 1837 sediul a fost în parohia Lunca de lângă Baia de Criș; iar înainte de anul 1840 sediul a fost din timpuri străvechi în parohia Trestia de lângă Băița. Și nu e de mirare faptul, că actuala comună mică și neînsemnată astăzi, Trestia, a avut un rol însemnat în trecutul Zărandului nostru, căci a fost un centru minier încă de pe vremea coloniștilor romani, cu mine de aur vestite.

În vara anului trecut am fost anume în comuna Trestia, să caut în arhiva parohială date din trecutul protopopiatului Zărand. Am găsit într-o „Cronică parohială” condusă cu multă sârguință de fostul preot Petru Perian până la data de 29. Mai 1919. date

ei, la *Conferința desarmării*, reducerea efectivelor pe baza efectivelor legale. Cererea sa a fost admisă.

Deasemeni se ventilează ideea, în lumea politicianilor Marelui state, că la conversațiunile restrânse dintre marile puteri să fie admisă a lua parte și Mica Înțelegere. Dar pentru țara noastră, pactul încheiat între cele trei state, este și de interes particular, deoarece „România intră într-o nouă fază de siguranță internațională.”

Cu drept cuvânt — declarația reprezentantului Sovietelor, d. Dowga-

lesky — la *Conferința dezarmării*, că acceptă și el să renunțe la războiu, e destul de semnificativă.

Era o utopie să mai persiste în atitudinea de până acum. Simțul realității le impune o schimbare de tactică, o încercare de înțelegere cu România, deoarece prin întinderea și forța pe care o posedă, prin rolul mondial, pe care îl joacă sprijinită de această alianță de state, nu mai poate fi o cantitate neglijabilă.

Petrovici.

Primum dela unul dintre cetitorii noștri rândurile de mai jos, cărora le facem loc cu plăcere.

Salutul nostru.

Fii bine venit în mijlocul nostru slăvite sol al ținutului cu numele ce-l porți.

Mărit fie momentul în care ai văzut lumina și lungă fie-ți viața.

Noi, cei rămași pe aceste plaiuri ne bucurăm de mult, de așteptata-ți sosire, pe care de mult timp am dorit-o.

Dulce se clatină cetina brazilor din munții „Moșilor” și frumos adie vântul ale cărui unde au purtat odinioară cel mai frumos sunet al unui fluier, condus de măstrele degete ale craiului Avram.

Ușor șoptesc recile isvoare freamăte de bucurie, îngânând vești bune celor duși, despre marile evenimente.

Bucură-te lancule, veselți-vă Horea, Cloșca, Crișane, Pipoș, Groza și Tu Buteanu, mândriți-Vă că'n urma Voastră astăzi s'au găsit urmași vrednici de numele „Moși” purtat cu atâta

mândrie de Voi. Urmași vrednici au răsărit și au scos la iveală organul prin care bogățiile, frumusețile și mărețiile locurilor pe care Voi ați călcat și pentru care ați murit, vor fi scoase la iveală.

Voi „Moși”, a căror viață se scurge încet cutreerând în urma căluzului țara în lung și lat, bucurați-vă, ridicând imnuri de slavă către Cel Prea Sfânt, căci astăzi și voi aveți prin ce arăta lumii ceea ce trebuie să se știe.

Sunați din „tulnicele” voastre, vestea cea mare, pentru că toți să știe că acum „Zarandul” își are un fiu, din gura căruia vor curge multe și folositoare vești.

De acum înainte, datorită inimoșilor români puși în fruntea organului Vostru, veți putea să vă arătați bucuriile și mai ales durerile și nevoile Voastre, pentru că pentru Voi a luat naștera „ZARANDUL” și al Vostru este.

Bine venit fii, deci, în mijlocul nostru și plin de isbândă fie-ți drumul.

I. Ivașca.

Dumnezeu, să fie baia aceasta bună de aur, că atunci vă dau ajutor, să vă faceți o biserică frumoasă de zid, care să n'aibe pereche. Apoi a poftit pe tîi la un ospăț și după ospăț petrecere cu joc.

Baia „Leopoldi” s'a lucrat din greu și când au ajuns cu ea pe sub băile „Șorbota” și „Iosefi” atîta aur au găsit, încât s'a dus vestea despre ea până departe.

Bucurându-se Groful Gyulai de mulțimea aurului aflat, a poftit pe Protopopul la dânsul și i-a zis: „No, Domnule Părinte, e bună baia „Leopoldi”, de aceea ceea ce am făgăduit, vreau să și împlinesc. Vă dau ajutor să vă faceți o biserică frumoasă de zid, dar nu unde este cea veche, ci într'alt loc, și anume aici pe dealuceanul de peste vale față'n față cu curtea mea, ca să văd cum merge lucrul și când am voie, să pot merge și în biserică cu familia și curtenii mei.”

Protopopul și tot poporul s'a bucurat de hotărîrea Grofului... și așa s'a zidit biserică ortodoxă de zid din Trestia, pe locul ales de Groful Gyulai, pe o colină înaltă, de un-

de predomină și azi ținutul de prin prejur.

Biserica aceasta e bogată în pictură, care s'a făcut ceva mai târziu. Pe o icoană din naia femeilor stă scris cu cirile: Stan zugravul din Orăștie, Dumnezeu să-l ierte, cu tot neamul său, 1765”. Iar Protopop al Zarandului cu sediul în Trestia a fost pe vremea zugrăvirii Iosif Perian cu soția s'a Raveca, după cum se găsește scris la Proscomidier la anul 1749—1790. După el a urmat pe scurtă durată Protopopul Iosif Sânziană, despre care se amintește într-o cerere a protopopilor către Episcopul Gherasim Adamovici, din 16. IX. 1791. „Joseph Sinsianes popa Trestiensis”. La anul 1801 se amintește Protopopul Iosif Mariș; iar la anul 1805 Ioan Mariș, tot cu sediul în Trestia (vezi „Contribuțiuni la Istoria bisericească din Ardeal” de M. Voileanu). În fine între anii 1819—1839 a fost Protopop Tovie Perian, născut la anul 1772 în Trestia, fiul al Protopopului Iosif Perian. Cu acesta se încheie șirul protopopilor, cari își aveau sediul în Trestia.

Dare de seamă

În ziua de Duminică 19 Februarie a. c. dela 3—6 p. m. cu privilegiul întrunirii cercului cultural învățătoresc a avut loc în sala festivă a școalei din Peșteana, de sub conducerea Dlui I. Ciorăianu, o serbare școlară cu următorul program:

1. Imnul Național. Cor.
 2. Bine ați venit, recit. de elevul Păsculescu Tiberiu din cl. III.
 3. Cuvânt de deschidere, rostit de Emil I. Ciorăianu, inv. dir. șc.
 4. Îngrijirea copiilor mici, conferință ținută de Dna inv. Vasilescu, din Clopșivă.
 5. Tricolorul. Recit. de elevul Moldovanu Axente, din cl. V-a. (În acel timp 2 elevi și o elevă țineau drapelele școalei).
 6. Orfana. (Piesă localizată în două acte de Serafim Ionescu. Muzica de Dl profesor Ioan C. Chirescu. Diletanții au fost instruiți de doamna Ana Emilia Ciorăianu. Între acte recitări.
 7. Pisicuța mea. 8. României. 9. Tușa Sanda. 10. Românul. 11. Mama și fiul. 12. Doina Românului. 13. Curățenia. 14. Orfana. Actul II.
 15. Floricica și păsăruța, dialog executat de două eleve din cl. I.
 16. Stejarul și gorunul, dialog executat de elevi din cl. I.
 17. Gospodăria săteanului, conferință ținută de Emil I. Ciorăianu, inv. dir. șc.
 18. Jocuri naționale, cu acompaniament de orchestră.
 19. Folioasele învățăturii de carte, conferință ținută de Dl Gavril Sârbu, inv. dir. șc. din Sarmisegetuza.
 20. Cuvânt de încheiere, rostit de Emil I. Ciorăianu, inv. dir. șc.
- Intrarea fiind liberă și timpul favorabil au participat pe lângă membrii cercului cultural învățătoresc și o mulțime de locuitori din Peșteana și împrejurimi.

Participant.

DELA JUDECĂTORIE. D. Davidescu inspector judecătoresc în zilele de 9 și 10 Martie a inspectat judecătoria din Brad. Rezultatul inspecției este f. bun.

De încheiere mai scot la iveală feliul cum e descrisă în această Cronică parohială o vizită canonică a Episcopului Moga în Trestia: În 15 Aug. 1819 a venit Episcopul Vasile Moga cu directorul Moise Fulea în vizită canonică, spre a vedea biserica noastră cea vestită. Cu această ocaziune a sfințit și casele noi ale „Hogmanului” (primăner) Petru Perian, cantor la biserică, pentru care sfințire a primit cinste dela Hogman 10 galbini și o „ștufa” de aur. Când a primit Episcopul Moga, stufă de aur, a zis: „Bună a p a e în această parohie”.

Am găsit cu cale, să dau la lumină aceste date din trecutul protopopiatului Zarand, cari sunt puțin cunoscute și cari cu timpul ar putea contribui la compunerea unei istorii a Zarandului nostru.

Brad, 7 Martie 1933.

Preot Virgil Perian
paroh în Brad.

Starea culturală din Zărand

Sub raport cultural ținutul Zărandului nu stă rău. Totuși, ca să fim mai preciși, trebuie să facem deosebire între satele depe lunca Crișului, sate restrânse pe o porțiune mică de pământ și unde razele binefăcătoare a școalei au putut pătrunde mai mult în masa poporului și între satele împrăstiate prin munți care cu toată bunăvoința intelectualilor cu suflet românesc din timpurile trecute, precum și a administrației românești de acum, mai au încă 50—70 procente analfabeți. Din categoria aceasta fac parte comunele: Căznești, Ciungani, Bulzești, Tomnatec, Grohot, Obârșă, Dupăpiatră, Blăjeni, și Prăvăleni.

Restul comunelor — de 56 — ar face parte din categoria întâi, adică cu un procent de analfabeți ce variază între 15—30 procente. La ridicarea prin cultură a păturii țărănești depe valea Crișului alb, a contribuit mult, gimnaziul din Brad, astăzi liceu, prin profesorii săi, — luptători neînfricați — a căror suflete împănate de idealism și abnegațiune, au fost exemple demne de imitat de către învățătorii și preoții — cărturarii satelor — din Țara Zărandului.

Deasemenea Asociațiunea pentru cultura poporului român, „Astra”, încă își are partea sa de contribuțiune, — înființând biblioteci prin comunele mai mari.

Nu putem uita nici obolul ce l'a dat și îl dă societatea de exploatare auriferă

„Mica”, pentru acest scop nobil, de când are în fruntea sa pe *Directorul General dl I. Giurgutu*, a cărui covârșitoare dragoste pentru popor, *ajutat fiind de inimosul sprijin al d. director Siber*, face cele mai mari sacrificii, întreținând școli, ridicând biserici, înființând biblioteci prin comuni, ajutând copiii săraci, meritoși la învățătură. În afară de învățători, anii trecuți mai luau parte activă la mișcările culturale și elevele Școalei Normale din Brad.

Insoțite de profesoare și supraveghetoare, în timpul liber — Duminici, sărbători — cutreerau satele din împrejurime, organizând poporului serbări gratuite.

Nu rare-ori le-am văzut pe elevele foste școli Normale, făcând pe jos câte 10 Km. ba chiar și mai mult, străbătând satele de munte cu șirile arginții, din cetatea cu locurile sfinte — de închinare și înălțare a sufletelor, — grăitoare despre trecutul sbuciumat al poporului român, pentru a oferi moșului Crișan câteva momente de fericire, de înălțare sufletească.

Dar guvernul de tristă și recentă memorie a marelui dascăl Iorga, a desființat-o, pentru ec nomii bugetare.

Ce păcat mare!

Astfel s'au rărit Moșului, bucuriile ochilor și a sufletului.

G. E. Camber.

3 litri de grăunțe pe zi. Asta face cam opt sute de litri, socotit cu 2 lei 50 bani litrul, face 2000 lei pe an. Socotind acum câte 250 ouă pe an de la fiecare găină, face 5000 lei pe an, deci un câștig curat de 3000 lei.

Dacă însă le mai dăm cartofi, baraboi, napi fierți și amestecați cu țărâțe, coji de pâine sau mălai, porția de grăunțe se poate scădea, vara 1 litru (o jumătate de deț de fiecare găină) iar iarna 2 litri (un deț de fiecare găină).

Porția de grăunțe se poate micșora și prin semința de cânepă, țâțarcă, floarea soarelui, rapiță, sâmburi de bostan, tortă de uloi și rămășiță de ori-ce fel de mâncare.

În numărul viitor voi arăta mai pe larg, cum trebuie nutrite găinele vara și cum iarna, ca să vă aducă un câștig curat cât mai mare.

Cei-ce vor să înceapă încă în anul ăsta cu prăsirea găinilor de soiu, să-și câștige ouăle de prăsilă depe acum, pentru-ca la toamnă, în luna Octomvrie să aibe deja găini ouătoare.

Moș Arvinte.

Serbarea „Reuniunii Femeilor Române” din Baia de Criș.

Reuniunea femeilor române din Baia de Criș, a organizat în ziua de 27 Feb. a. c. în localul restaurantul „Central” o serbare urmată de dans.

Din program au făcut parte:

1. Dansuri Naționale, executate de elevele dela grădiniță, Jocurile au fost executate admirabil (A fost bine eleva Dobrogeanu). Elevele au fost instruite de dna adv. Șebeșan și dna notar Băca. Felicitări!

DI adv. Șebeșan în monologul executat a fost la înălțime. Au fost scene în care s'a întrecut pe sine.

Si piesa „O noapte furtunoasă” a fost bine executată. Interpreții au cules multe aplauze dela public.

Să facem o clasificare: Dna Anicuța, d. adv. Tisu, d. prof. Lepedeanu, Miclean, d. Simon, dna Micluța și d. Vuc.

Poșta redacției și administrației

Au apărut numai trei numere din gazeta „Zărandul” și totuși o parte din cititorii noștri, au început să ne trimită abonament pentru ziar.

Le mulțumim mult, mult de tot.

Un ban venit la timp, face mai mult decât o mie primiți prea târziu.

Am primit dela: d. Gh. Berzunțeanu, inv. Băușarul de jos, 35 lei ab. pe jumăt. an, Părintele A. Roman, Luncoiul de sus, 35 lei, d. Roșca, notar Bucova 35 lei, d. Morariu, notar Luncoiu 70 lei, d. Hențiu Adam, Râșca 70 lei, d. Căpitan, Băița, 70 lei, dra S. Florea 35 lei, d. Dr. Dumitru C., Fîtonești. jud. Putnu 35 lei, d. Gh. Atanasiu, prof. Timișoara 35 lei, Constantin Petcu, student București 20 lei, d. Candiu Petruț, cantor 20 lei, d. P. Petrescu, Prahova 70 lei.

(va urma).

Citiți și răspândiți „ZARANDUL”

Din traista lui Moș Arvinte.

Rubrică îngrijită de învățătorul I. Sântimboreanu — Deva.

Omul, ca să trăiască, are lipsă de hrană. Unele mâncări sunt mai nutritive, mai cu saț iar altele ne nutresc mai puțin. Oamenii învățați au căutat să afle, cari mâncări sunt mai nutritive și cari mai puțin nutritive. Ei au aflat că, între mâncările nutritive, în loc de frunt este oul. În ou se găsesc toate materiile trebuincioase corpului omesc. Și chiar pentru asta, în țările cari sunt mai înaintate în învățătură, oamenii mănâncă și folosesc foarte multe ouă în mâncările lor.

Pentru-ca să aibe cât mai multe ouă la îndemână și ieftine, oamenii din acele țări au căutat să sporească soiuri de găini cât mai ouătoare, cari să ouă tot așa de bine și iarna ca și vara. Din an în an au ales din găinile lor tot pe cele mai ouătoare și numai de la acestea au sporit pui. Făcând așa mai mulți ani de-arândul, au ajuns să prăsască găini foarte ouătoare. O astfel de găină ouă până la 300 ouă pe an.

Cu toate astea însă, sunt țări, unde nici așa nu li-se ajung ouăle de la găinile lor și trebuie ca să mai cumpere din alte țări, plătind preț bun pentru ele, numai să le aibe.

Vedem dar, că oul este o marfă foarte căutată. Din negoțul cu ouă să poate trage un câștig foarte bun, câștigat ușor și fără multă trudă. Pentru țărani noștri, acest negoț ar fi foarte folositor, căci le-ar aduce un câștig sigur. Ouă pentru prăsilă, de la astfel de găini ouătoare, se pot câștiga prin Camera de Agricultură din Deva.

Soiuri de găini, bune ouătoare și mai potrivite pentru ținuturile noastre, sunt următoarele trei soiuri:

1. Soiul de găini așanumite „Leghoru” Sunt găini mici de culoare albă.

2. Soiul numit „Rode Island”. Acestea sunt mai mari, de culoare roșie, cu ciocul roșu închis și picioarele galbene.

3. Soiul „Plymouth”, mai mari ca celelalte. Culoarea penelor porumbacă (ca semința de cânepă), ciocul și picioarele galbene.

Toate aceste trei soiuri sunt foarte bune pentru ouat. Ouă bine și iarna. Ouăle sunt mai mari și mai grele ca ale găinilor de pe la noi.

Dacă locuitorii unui sat se hotărăsc ca să se ocupe cu prăsirea astorfel de găini, e bine ca să înceapă toți cu același fel.

Douăzeci de găini din aceste soiuri, bine îngrijite, aduc într'un an un câștig curat de 3—4 mii lei, socotind numai cu 1 leu oul. Cu această sumă, omul își poate plăti toate birurile și-i mai rămâne o sumă bună și pentru trebuințele casei. Apoi 10—20 de găini ori-ce om sărac poate ține pe lângă casa s'a. Vara, mai ales, ținerea lor nu coaste mai nimic, căci ele își adună singure aproape toată hrana ce le este de lipsă. Vara le dăm din mână numai odată pe zi, dimineața, ca să nu se împrăstie înainte de-a oua. Iarna le dăm de două ori, dimineața și seara.

Chiar dacă le-am hrăni numai din mână, cu grăunțe, totuși ele aduc un câștig destul de bun. Iată o mică socoteală:

Pentru 20 găini, în lunile Aprilie până în Septemvrie, ne trebuie 1 litru și jumătate de grăunțe, iar din Octomvrie până în Martie,

Un nou ideal.

Înainte de războiul cel mare, noi Românii aveam un ideal, un scop bine lămurit, un scop reamintit de fiecare bătaie de inimă ce pompa sângele, în vinele fiecărui Român. Dela copilul din brațe și până la moșneagul îngârbovit, scopul neamului românesc era bine lămurit și simțit deopotrivă.

Un simțământ, un gând și acelaș dor în fiecare: *Unitatea națională*.

Unirea tuturor Românilor a fost scopul, idealul făcător de minuni.

Datorită acestuia, s'au făcut minuni de vitejie la Mărăști, Mărășești și Oituz. El a fost izvorul fermecat din care s'au adăpat o întreagă perioadă de poeți și scriitori, din el s'a născut literatura noastră și arta noastră românească.

Dar vai!... Odată acest ideal realizat, ne-am îmbătat de isbânda celor ce-au pierit pentru a ne lăsa nouă idealul împlinit și în locul acestuia nu ne-am fixat altul, către care să ne îndreptăm întreaga activitate a ființei noastre. Este păcatul inițial în care au căzut mai multe popoare după război.

Și care ar fi fost acel nou ideal menit să ne electrizeze, să ne atragă pe toți în aceeaș direcție și să acumuleze întreaga noastră activitate propășitoare? Nu putea și nu poate fi altul, decât *cultura națională*. Când visul secular ni s'a împlinit, ce scop mai putem avea, decât să ne ridicăm prin cultură, dar prin cultura națională, acea cultură isvorită din însăși firea noastră, pentru a fi și noi în rând cu alte popoare culte din apus? Căci nui tot una, a te adapa din izvoarele tale limpezi și potri-

vile ființei tale, sau a te adapa din izvoare străine, tendențioase, cari te înăbușă în loc să te răcorească. Și după război până acum vre-o 5—6 ani, parcă începusem să ne îndreptăm, cu unele șchiopătări însă, pe aceasta cale.

Erau pașii trimizi, îndreptați pe o cale necunoscută, dar firească. Această cale nu trebuie părăsită. Părăsirea ei înseamnă lipsa unui ideal precis, lipsa unui punct suprem, care să te atragă și să te îndrumeze, având drept rezultat risapa de energie în direcții opuse, lipsa de adevărată creație superioară în orice domeniu, sbateră în mediocritate.

Noi Românii, deocamdată, nu ne putem fixa un alt ideal. *Cultura națională* să ne fie idealul suprem. Prin ea vom putea reface țara din punct de vedere economic, prin ea vom unifica sufletește întreaga suflare românească, prin ea vom emancipa țărânimea din toate punctele de vedere. acea pătură socială pură încă și nepuizată în comori naționale și tot prin cultură și conștiința națională vom întări și apăra, ca nici odată granițele țării noastre strămoșești.

Faptul că ziarul „Zarandul”, își îndreaptă acțiunea sa către acest scop, ne bucură mult. Este cea mai frumoasă floare a conștiinței naționale din ținutul Zarandului, a conștiinței Moșilor care a existat trează întotdeauna, dar n'a rodit prin cultură.

Ea trebuie să rodească însutit.

M. Bogza
director școl.

Poporale.

Ar vrea mândrele să mor...

Ar vrea mândrele să mor,
Să le las pe badea lor,
Să mor azi și să mor mâine,
Badea lor nu le rămâne,
Că-l sărut și-l duc cu mine.

G. C.

RECLAME

ȘI

PUBLICATIUNI

la ziarul

„ZARANDUL”

se primesc cu prețuri convenabile.

Informații din Zarand.

Conferință.

Sâmbătă în 4 Martie 1933, la orele 9 seara, în restaurantul „Coroana” Brad, în cadrul societății culturale „Acțiunea Românească”, pentru culturalizarea Maselor, de sub patronajul d. Inginer I. P. Gigurtu, directorul general al Societății „Mica”, a conferențiat dl general Andrei Butunoiu, despre „Patrie și comunism”. Conferențiarul în introducere arată ce trebuie să se înțeleagă prin cuvântul „Patrie”.

În propozițiuni alese și pline de un entuziasm cald, ne trece pe sub ochii minții, rând, ca într'un film vertiginos, toate evenimentele de căpetenie din istoria neamului românesc.

Se oprește apoi asupra comunismului și după ce schițează în câteva cuvinte ideile principale ce stau la baza doctrinei comunismului, analizează, cu o bogăție de argumente, situația din Rusia Sovietică, țara nefericită, care a experimentat această utopică concepție politică.

În încheiere, domnișia, arată relele ce ar pricinui lumii și civilizației ei, prin lăfșirea acestei monstruoase concepțiuni politice.

Urmăază apoi corul de bărbați al Asociației Corale din Brad, condus de dl prof. Părvu.

Atât conferențiarul d. General Butunoiu, cât și bagheta magică a d. Părvu, ne-a făcut să gustăm câteva momente de adevărată înălțare sufletească. C.

Dl inginer Dinopol, a ținut vineri, în pavilionul societății „Mica”, o conferință despre „Industria aurului în România și posibilitatea ei de dezvoltare.”

Distinsul conferențiar a tratat rând pe rând despre: istoricul industriei aurului producția aurului în diferite țări, situația exploatărilor aurifere în Munții Apuseni și și posibilitățile de dezvoltare în viitor.

În aceeaș chestiune au mai luat cuvântul dl Director General Gigurtu și dl inginer Marinescu.

BALUL JURISTILOR. Sâmbătă seara (18 Febr. 1933), în sala „Casinei Române” din Brad, a fost balul organizat de Magistrății din Zarand. Un bal ce iese din comunul celor multe. Sala cu mult gust aranjată, muzica admirabilă, tombola cu multe obiecte de preț, a fost frumos aranjată. Toate aceste lucruri bune se datoresc, în special, dlui Berbeciu șef judecător, dlui Dr. Glava și Zapan, avocați. Nu putem trece cu vederea că, la acest bal, s'a dat o deosebită atențiune și dansurilor românești.

NUMIRE. Dl Hențiu, comerciant din Brad a fost numit de Camera de Comerț și Ind. Deva, corespondentul său — pentru regiunea Zărandului.

MIERCURI ÎN 8 MARTIE, la Vafa de Jos s'a pus bazele unei „Casine Române”. Sediul și-l va avea în Casele d. P. Gurban.

TÂRG DE ȚARĂ. Bâlcii obișnuiți, din 2 Martie, primul din anul acesta, fiind precedat de târgul de vite cornute, porci și oi, putem spune că a avut puțină importanță. Vitele cornute nu s'au căutat, cereale nu s'au vândut din cauza prețurilor prea mari cerute. Articolele mai mărunte, de manufactură, au avut mai mare trecere.

DEFINITIVĂRI ÎN POST. Dnii ingineri Cornel Roman și V. Petrescu, dela soc. „Mica” au fost definitivati.

ZIAR NOU. Dl avocat Zapan, cu dl Rusu și împreună cu cei alți fruntași ai partidului Național Liberal din Zarand, vor scoate la Deva în 17 Martie, o gazetă „Tribuna”, exponent al partidului N. L. de sub președinția d. prof. universitar Gh. Brătianu.

MUNCITOREȘTI. Miercuri a avut la Brad, întrevederea între reprezentantul inspectoratului Muncii Arad, d. insp. general Petre Popescu și reprezentanții muncitorilor dela mina de cărbuni Tebea. — Rezultatul este favorabil muncitorilor, deoarece salariul li s'a ridicat cu 10 procente.

CĂSĂTORIE. Dl Dr. ing. V. Sălăjan, dela Societatea „Mica” și-a celebrat în 5 Martie căsătoria civilă la Făget, locul natal al miresei. — Felicitări tinerei perechi.

CU OCAZIA REVIZUIREI titlurilor funcționarilor publici, în județul nostru s'au găsit 6 notari fără diplomă. Fiind supuși la examenul de capacitate, trei, dintre aceștia au căzut, urmând ca posturile lor să fie date vacante. Sperăm că acum se va găsi un post și pentru corectul funcționar român d. Bota. Măcar în ceasul al unsprezecelea să i-se facă dreptate. (În această chestiune vom mai revenii.